

ಸಂಧಿ ೩೩ - ಫಲಸ್ತುತಿ ಸಂಧಿ (ಶ್ರೀ ಶ್ರೀದವಿಠಲದಾಸ ಕೃತ)

ಶ್ರೀಮದ್ಧರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವೆಂಬುದು ಸಕಲ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಸಾರವು, ಇಂತಹ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮನನ ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರಿಗೆ ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಅಪರೋಕ್ಷವನ್ನಿತ್ತು ಮೋಕ್ಷಾದಿ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವನೆಂದು ಸೂಚಿಸುವ ಫಲಸ್ತುತಿ ಸಂಧಿ ಎಂಬ ಈ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಿಯರಾದ ಕರ್ಜಿಗೀ ದಾಸಪ್ಪನೆಂಬವರು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಗುರುಗಳ || ಪ ||

ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಶ್ರೀಮ
ದ್ಗುರುವರ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರ
ಕರತಳಾಮಲಕವೆನೆ ಪೇಳಿದ ಸಕಲಸಂಧಿಗಳ ||
ಪರಮಪಂಡಿತಮಾನಿಗಳು ಮ
ತ್ತರಿಸಲೆದೆಗಿಚ್ಚಾಗಿ ತೋರುವ
ದರಸಿಕರಿಗಿದು ತೋರಿ ಪೇಳುವದಲ್ಲ ಧರೆಯೊಳಗೆ || ೧ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಶ್ರೀಮದ್ಗುರುವರ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರವರು, ಕರತಳಾಮಲಕವನೆ=ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿರುವ ನೆಲ್ಲಿಯಕಾಯಿಯಂತೆ, ಪೇಳಿದ=ಭಗವನ್ನಿಹಿಮೆಯನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ, ಸಕಲಸಂಧಿಗಳ=೩೨ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು, ಪರಮಪಂಡಿತಮಾನಿಗಳು=ನಾವೇ ಪಂಡಿತರೆಂಬ ಅಭಿಮಾನ ಉಳ್ಳವರು, ಮತ್ತರಿಸಲು=ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಪಡಲು, ಎದೆಗಿಚ್ಚಾಗಿ= ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ತೋರುವದು, ಅರಸಿಕರಿಗೆ, ಧರೆಯೊಳಗೆ, ಇದು=ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು, ತೋರಿಪೇಳುವದಲ್ಲ=ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸರಾಯರವರು, ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿಯನ್ನು ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೆ ಹೇಗೆ ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದೋ ಹಾಗೆ ಭಗವತ್ತತ್ವವನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವರು. ಆದರೆ ನಾವೇ ಪಂಡಿತರೆಂಬ ದುರಹಂಕಾರಿಗಳಾದ ಜನರಿಗೆ ಇದು ಎದೆ ಉರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುವದು, ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅರಸಿಕರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಬಾರದು.

ಭಾಮಿನಿಯ ಷಟ್ಪದಿಯ ರೂಪದ
ಲೀಮಹಾದ್ಭುತ ಕಾವ್ಯದಾದಿ ಯೊ
ಳಾಮನೋಹರತರತಮಾತ್ಮಕ ನಾಂದಿಪದ್ಯಗಳ ||
ಯಾಮಯಾಮಕೆ ಪಠಿಸುವವರ ಸು
ಧಾಮ ಸಖಿಕೈಪಿಡಿಯಲೋಸುಗ
ಪ್ರೇಮದಿಂದಲಿ ಪೇಳ್ದಗುರುಕಾರುಣ್ಯಕೇನೆಂಬೆ || ೨ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಭಾಮಿನಿಯ ಷಟ್ಪದಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಈ ಮಹಾದ್ಭುತ ಕಾವ್ಯದ=ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವೆಂಬ ಕಾವ್ಯದ, ಆದಿಯೊಳು=ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಆ, ಮನೋಹರ=ಮನೋಹರವಾದ, ತರತಮಾತ್ಮಕ=ತಾರತಮ್ಯ ಸ್ವರೂಪವಾದ, ನಾಂದಿ ಪದ್ಯಗಳ, ಯಾಮಯಾಮಕೆ, ಪಠಿಸುವವರನ್ನು, ಸುಧಾಮಸಖ=ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಕೈಪಿಡಿಯಲೋಸುಗ=ಕೈ ಹಿಡಿದು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಪ್ರೇಮದಿಂದಲಿ ಪೇಳ್ದ=ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ರಚಿಸಿದ, ಗುರು=ಗುರುಗಳ, ಕಾರುಣ್ಯಕೇನೆಂಬೆ=ಕರುಣವನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಭಾಮಿನೀ ಷಟ್ಪದೀ ರೂಪದಿಂದ ರಚಿಸಿ ಇದರ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೊದಲು ಮನುಷ್ಯೋತ್ತಮರ ವರೆಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ ರೂಪವಾದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಇದು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ರಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾಮಕ್ಕೊಂದು ಸಲ ಆ ನಾಂದಿಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವವರನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನು ಕೈಪಿಡಿದು ಉದ್ಧರಿಸುವನೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಮಾಡಿರುವರು. ಹೀಗೆ ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಗುರುವರ್ಯರ ಕರುಣವನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವೆ.

ಸಾರವೆಂದರೆ ಹರಿಕಥಾಮೃತ
ಸಾರಿದೆಂಬುವದೆಮ್ಮ ಗುರುವರ
ಸಾರಿದಲ್ಲದೆ ತಿಳಿಯೋದೆನುತ ಮಹೇಂದ್ರನಂದನನ ||
ಸಾರಧಿಯ ಬಲಗೊಂಡು ಸಾರಾ
ಸಾರಗಳ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಪೇಳ್ವನು
ಸಾರ ನಡವ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಸಂಸಾರವೆಲ್ಲಿಹದೋ || ೩ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:-ಸಾರವೆಂದರೆ ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವೆಂಬ, ಇದು=ಈ ಗ್ರಂಥವೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯೋದು= ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು, ಮಹೇಂದ್ರನಂದನನ=ಇಂದ್ರ ಕುಮಾರನಾದ ಅರ್ಜುನನ, ಸಾರಾಧಿಯ=ಸಾರಧಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ, ಬಲಗೊಂಡು=ಅನುಗ್ರಹ ಬಲದಿಂದ, ಎಮ್ಮಗುರುವರ=ನಮ್ಮ ಗುರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಇದು=ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು, ಸಾರಿದಲ್ಲದೆ=ರಚಿಸಿದರಲ್ಲದೇ ಕೇವಲ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ರಚಿಸಿದುದಲ್ಲ. ಸಾರಾಸಾರ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಪೇಳ್ವ=ಇದು ಸಾರ ಇದು ಅಸಾರವೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ಸಾರವನ್ನು, ಅನುಸರಿಸಿ ನಡವ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಎಲ್ಲಿಹದೋ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾರವೆಂದರೆ ಹರಿಕಥೆ ಎಂಬ ಅಮೃತದ ಸಾರವೇ ಸಾರವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದೇ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಗುರುವರರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನುಗ್ರಹ ಬಲದಿಂದ ರಚಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಸಾರಾಸಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಾರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಭಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಇಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ.

ದಾಸವರ್ಯರ ಮುಖದಿನಂದು ರ
ಮೇಶನನು ಕೀರ್ತಿಸುವ ಮನದಭಿ
ಲಾಷೆಯಲಿ ವರ್ಣಾಭಿಮಾನಿಗೊಳೊಳಿದು ಪೇಳಿಸಿದ ||
ಈ ಸುಲಕ್ಷಣ ಕಾವ್ಯದೋಳ್ ಯತಿ
ಪ್ರಾಸಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ
ಲೇಸುಲೇಸೆನೆ ಶ್ರಾವ್ಯಮಾದುದು ಕುರುಹು ಕವಿಗಳಿಗೆ || ೪ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:-ದಾಸವರ್ಯರ ಮುಖದಿನಂದು=ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮನು, ದಾಸಾರ್ಯರ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ರಮೇಶನನು= ರಮಾ ಪತಿಯಾದ ತನ್ನನ್ನು, ಕೀರ್ತಿಸುವ=ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೊರಬಡಿಸಬೇಕೆಂಬ, ಮನದಭಿಲಾಷೆಯಲಿ, ವರ್ಣಾಭಿಮಾನಿಗಳೊಳಿದು=ಅಕಾರ ಮೊದಲು ಕ್ಷಕಾರದ ವರೆಗೂ ಇರುವ ವರ್ಣಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾನಿದ್ದು, ಪೇಳಿಸಿದ=ನುಡಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಊಹಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಈ ಸುಲಕ್ಷಣಕಾವ್ಯದೋಳ್, ಯತಿಪ್ರಾಸಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ, ಲೇಸುಲೇಸೆನೆ=ಬಹು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಶ್ರಾವ್ಯಮಾದುದು= ಕಿವಿಗೆ ಇಂಪಾಗಿ ಇರುತ್ತಿರುವುದೇ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಕುರುಹು. ಗುರ್ತಾಗಿರುವುದು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಶ್ರೀಹರಿಯು ದಾಸವರ್ಯರ ಮುಖದಿಂದ ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೊರಬಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತಾನೇ ವರ್ಣಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಹೇಳಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಯತಿ ಗಣ ಪ್ರಾಸ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕವಿತಾ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಲೇಶ ಮಾತ್ರವೂ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ, ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗ ಯತಿ ಪ್ರಾಸಗಳು ತಾವಾಗಿಯೇ ಹೊರಟು ಬಂದುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವುದು. ವರ್ಣಾಭಿಮಾನಿಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ದಾಸಾರ್ಯರು ರಚಿಸುವಾಗ ನಾ ಮುಂದೆ ತಾ ಮುಂದೆ ಎಂದು ಬಂದು ಕಾದಿದ್ದರೆಂದು ಐತಿಹ್ಯ ಉಂಟು; ಆ ಅರ್ಥವನ್ನು ಈ ಪದ್ಯವು ಸೂಚಿಸುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಪ್ರಾಕೃತೋಕ್ತಿಗಳೆಂದು ಬರಿದೆ ಮ
ಹಾಕೃತಘ್ನರು ಜರಿವರಲ್ಲದೆ
ಸ್ವೀಕೃತವಮಾಡದಲೆಬಿಡುವರೆ ಸುಜನರಾದವರು ||
ಶ್ರೀಕೃತೀಪತಿಯಮಲಗುಣಗಳು
ಈ ಕೃತಿಯೊಳುಂಟಾದ ಬಳಿಕ
ಪ್ರಾಕೃತವೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಡಗರವೇನು ಸುಗುಣರಿಗೆ || ೫ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಪ್ರಾಕೃತೋಕ್ತಿಗಳೆಂದು=ಗ್ರಂಥವು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯದೆಂದು, ಬರಿದೆ=ವೃಥಾವಾಗಿ, ಮಹಾ ಕೃತಘ್ನರು, ಜರಿವರಲ್ಲದೆ=ದೂಷಿಸುವರಲ್ಲದೆ, ಸುಜನರಾದವರು ಸ್ವೀಕೃತವ=ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡದಲೆ ಬಿಡುವರೆ? ಶ್ರೀಕೃತೀಪತಿಯ= ಕೃತಿನಾಮಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಪತಿಯಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾತ್ಮಕ ಶ್ರೀಹರಿಯ, ಅಮಲಗುಣಗಳು=ನಿರಲವಾದ (ನಿರ್ದೋಷವಾದ) ಗುಣಗಳು, ಈ ಕೃತಿಯೊಳುಂಟಾದ ಬಳಿಕ=ಈ ಗ್ರಂಥದೊಳಗೆ ಇದ್ದ ಮೇಲೆ, ಪ್ರಾಕೃತವೆ? ಅದು ಪ್ರಾಕೃತವೆನಿಸುವದೆ? ಅದೇ ಸಂಸ್ಕೃತವು. ಸುಗುಣರಿಗೆ=ಗುಣಜ್ಞರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ, ಸಡಗರವೇನು=ಸಂಸ್ಕೃತವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನ್ನುವುದೇನು?

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಈ ಗ್ರಂಥವು ಪ್ರಾಕೃತ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಬರೇ ದೂಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮಹಾ ಕೃತಘ್ನರು ಕೆಲವರಿದ್ದರೂ, ಸುಜನರು ಇದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಬಿಡಲಾರರು. ಅಪ್ರಾಕೃತವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಪ್ರಾಕೃತವಾದೀತೆ? ಇದೇ ಸಂಸ್ಕೃತವು. ಭಗವದ್ಗುಣವನ್ನು ವರ್ಣಿಸದ ಗ್ರಂಥವು ಸಂಸ್ಕೃತವಾದರೂ ಅದೇ ಪ್ರಾಕೃತವು. ಈ ಗುಣಜ್ಞರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ಏನು?

ಶೃತಿಗೆ ಶೋಭನಮಾಗದೊಡೆ ಜಡ
ಮತಿಗೆ ಮಂಗಳವೀಯದೊಡೆ ಶೃತಿ
ಸ್ಮೃತಿಗೆ ಸಮೃತವಿಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ ನಮ್ಮ ಗುರುರಾಯ ||
ಮಧಿಸಿಮಧ್ವಾಗಮಪಯೋಬ್ಧಿಯ
ಕ್ಷಿತಿಗೆತೋರಿದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ
ರತರಿಗೀಸ್ಥಿತ ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವೆನಿಸುವದೆ || ೬ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:-ಶೃತಿಗೆ ಶೋಭನಮಾಗದೊಡೆ=ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಲು ಹಿತವೆನಿಸದಿದ್ದರೆ, ಜಡಮತಿಗೆ=ಮಂದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ, ಮಂಗಳವೀಯದೊಡೆ= ಮಂಗಳಕರವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸದಿದ್ದರೆ, ಶೃತಿ, ಸ್ಮೃತಿಗೆ ಸಮೃತವಿಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ=ಶೃತಿ, ಸ್ಮೃತಿ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಮೃತವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಂದರೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ಗುರುರಾಯರು, ಮಧ್ವಾಗಮಪಯೋಬ್ಧಿಯ=ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವನ್ನು, ಮಧಿಸಿ=ಮಥನಮಾಡಿ, ಹರಿಕಥೆ ಎಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಕ್ಷಿತಿಗೆ=ಭೂಮಿಗೆ ತೋರಿದ ಈ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವು, ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾರತರಿಗೆ, ಈಸ್ಥಿತವೆನಿಸುವುದೆ=ತಮಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದುದೆನಿಸುವುದೆ? ಭಗವದ್ಭಕ್ತರು ಇದನ್ನು ಆದರ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ದೋಷವಿಲ್ಲವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಕೆಲವು ಕೃತಘ್ನರು ಈ ಗ್ರಂಥವು ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಂಪಾಗಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಮಂದಮತಿ ಜನರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡದೆಂತಲೂ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೂ ಶೃತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವುದೆಂತಲೂ ದೂಷಿಸುವರು. ಹಾಗಿದ್ದುದೇ ನಿಜವಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಗುರುವರರು ಮಾಡಿದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಮಹನೀಯರು ಸ್ವೀಕರಿಸರು. ಮತ್ತು ದಾಸಾರ್ಯರು, ಮಧ್ವಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವನ್ನು ಮಥನಮಾಡಿ ಈ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವೆಂಬ ಅಮೃತವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಇದನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರು? ದೊಡ್ಡವರು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿರುವದೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ದೋಷಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಸೂಚಿಸುವುದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಭಕ್ತವಾದದಿ ಪೇಳ್ವೆನೆಂಬ ಪ್ರ
ಸಕ್ತಿಸಲ್ಲದು ಕಾವ್ಯದೊಳು ಪುನ
ರುಕ್ತಿ ಶುಷ್ಕಸಮಾಸಪದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದ ||
ಯುಕ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧ ಶಬ್ದವಿ
ಭಕ್ತಿ ವಿಷಮಗಳಿರಲು ಜೀವ
ನ್ಯುಕ್ತಿ ಯೋಗ್ಯವಿದೆಂದು ಶಿರಿಮದನಂತಮೆಚ್ಚುವನೆ || ೭ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಕಾವ್ಯದೊಳು=ಈ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವೆಂಬ ಕಾವ್ಯದೊಳು, ಪುನರುಕ್ತಿ=ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಹೇಳುವದು, ಶುಷ್ಕಸಮಾಸ=೨-೨ ಪದಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿ ಶೇರಿಸುವಾಗ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಶೇರಿಸದೆ ಇರುವಿಕೆ, ಪದವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಮೊದಲಾದ ಯುಕ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರ ವಿರುದ್ಧ ಶಬ್ದಗಳು, ವಿಭಕ್ತಿವಿಷಮಗಳು=ವಿಭಕ್ತಿಯ ವೆತ್ಯಾಸಗಳು ಇಂತಹಾ ದೋಷಗಳಿರಲು, ಭಕ್ತವಾದದಿ= ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ, ಪೇಳ್ವೆನೆಂಬ=ಹೇಳಿದನೆಂಬ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ಸಲ್ಲದು. ಇಂತಹಾ ದೋಷಗಳಿದ್ದರೆ, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ಯೋಗ್ಯವಿದೆಂದು=ಈ ಗ್ರಂಥವು ಶ್ರವಣ ಪಠನಾದಿಗಳಿಂದ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಿಸುವದೆಂದು, ಶಿರಿಮದನಂತ=ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮನು ಮೆಚ್ಚುವನೆ?

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬರೇ ಕಾವ್ಯರಚನದಲ್ಲಿ ಪುನರುಕ್ತಿ ಸಮಾಸ ವಿರೋಧ, ಪದವ್ಯತ್ಯಾಸ, ವಿಭಕ್ತಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ, ಯುಕ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿರುದ್ಧಾಧಿ ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಇವೆಲ್ಲವೂ ದೋಷಕರವಾಗುವುದು. ಶ್ರೀಭಗವನ್ನಹಿಮೆ ಪ್ರತಿಪಾದನ ಗ್ರಂಥವಾದ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ದೋಷಗಳು ಯಾವುದೂ ಬಾಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಹಾ ದೋಷಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಯವೇ ಸರಿ. ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ವರ್ಣಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಇವರ ಬಾಯಿಂದ ನುಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅಂತಹಾ ದೋಷಗಳು ಸಂಭವಿಸುವುದು ಅಸಂಭವವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳುವೆವು. ಇದು ನಮಗಿರುವ ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದವೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ವರ್ಣಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳು ನಾ ಮುಂದೆ ತಾ ಮುಂದೆ ಎಂದು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ದಾಸಾರ್ಯರ ಜನ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಬರೇ ಸ್ತುತಿ ಮಾತ್ರವೆಂದು ಹೇಳಬಾರದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಆಶುಕವಿಕುಲಕಲ್ಪತರು ದಿ

ಗ್ಲೇಶವರಿಯಲು ರಂಗನೊಲಿಮೆಯ

ದಾಸಕೂಟಸ್ಥರಿಗೆರಗಿ ನಾ ಬೇಡಿಕೊಂಬುವೆನು ||

ಈ ಸುಲಕ್ಷಣ ಹರಿಕಥಾಮೃತ

ಮೀಸಲಳಿಯದ ಸಾರ ದೀರ್ಘ

ದ್ವೇಷಿಗಳಿಗೆರಿಯ(ಗರಿಸ)ದಲೆ ಸಲಿಸುವದನ್ನಬಿನ್ನಪವ || ೮ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಆಶುಕವಿ=ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕವಿತಾ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಕವಿಗಳ, ಕುಲ=ವಂಶಕ್ಕೆ, ಕಲ್ಪತರು=ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆನಿಸುವ, ರಂಗನೊಲಿಮೆಯ=ರಂಗವಿಟ್ಟಲನ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದುದರಿಂದ ರಂಗನೊಲಿದ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರೆಂದು, ದಿಗ್ಲೇಶವರಿಯಲು=ದಿಗ್ಲೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿರಲು, ಮೀಸಲಳಿಯದ= ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೆಂದು ಮೀಸಲಾಗಿ ಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಪಾಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಮೀಸಲನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸದೆ ಇರುವ, ಈ ಸುಲಕ್ಷಣಹರಿಕಥಾಮೃತ=ಮಹನೀಯರಿಂದ ಕೃತವಾದ ಈ ಸುಲಕ್ಷಣವಾದ ಹರಿಕಥೆ ಎಂಬ ಅಮೃತದ, ಸಾರ=ಸಾರವನ್ನು, ದೀರ್ಘದ್ವೇಷಿಗಳಿಗೆ, ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲೂ, ಪರಮಾತ್ಮನ ಭಕ್ತರಲ್ಲೂ ದೀರ್ಘದ್ವೇಷವನ್ನು ಮಾಡುವ ತಮೋಯೋಗ್ಯರಿಗೆ, ಎರಿಯದಲೆ=(ಅರಿಸದಲೆ) ಉಪದೇಶ ಮಾಡದೆ (ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮೀಸಲಳಿಯುವದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ). ಪಾಲಿಸುವದು=ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬ, ಎನ್ನ ಬಿನ್ನಪವ=ಈ ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು, ದಾಸಕೂಟಸ್ಥರಿಗೆ=ಭಗವದ್ಭಕ್ತ ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಎರಗಿ=ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ನಾ ಬೇಡಿಕೊಂಬೆನು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾದ ಹರಿದಾಸ ಕೂಟಸ್ಥರಿಗೆ ನನ್ನದೊಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯುಂಟು; ಅದೇನೆಂದರೆ, ರಂಗನೊಲಿದ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರು ಆಶುಕವಿಕುಲಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆಂದು ದಿಗ್ಲೇಶ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿರುವರು. ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆಂದು ಮೀಸಲಾಗಿ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಕ್ಕು ಮೊದಲಾದವು ಮುಟ್ಟಿ ಮೀಸಲಳಿಸದೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದು ಹೇಗೆ ಅವಶ್ಯಕವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಹನೀಯರಾದ ನಮ್ಮ ದಾಸಾರ್ಯರು ಮಾಡಿರುವ, ಈ ಸುಲಕ್ಷಣವಾದ ಹರಿಕಥಾಮೃತವೆಂಬ ಮೀಸಲಳಿಯದ ಸಾರವನ್ನು ಉಣಲು ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲದ ದೀರ್ಘದ್ವೇಷಿಗಳಿಗೆ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಮೀಸಲನ್ನು ಕೆಡಿಸಬಾರದೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು. ದಾಸಕೂಟಸ್ಥರು ಇದನ್ನು ನಡಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದೆ ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯು.

ಪ್ರಾಸಗಳ ಪೊಂದಿಸದೆ ಶಬ್ದ

ಶ್ಲೇಷಗಳ ಶೋಧಿಸದೆ ದೀರ್ಘ

ಹ್ರಾಸಗಳ ಸಲ್ಲಿಸದೆ ಷಟ್ಪದಿಗತಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ||

ದೂಷಕರು ದಿನದಿನದಿ ಮಾಡುವ

ದೂಷಣವೆ ಭೂಷಣಗಳೆಂದುಪ

ದೇಶಗಮ್ಯವು ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರಸಾಧ್ಯರಿಗೆ || ೯ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:-ಪ್ರಾಸಗಳ ಪೊಂದಿಸದೆ=ಪ್ರತಿ ಪಾದದ ಎರಡನೆಯ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಸವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದು ಷಟ್ಪದಿಯಾದುದರಿಂದ ಆರು ಪಾದಗಳುಂಟು. ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಅಕ್ಷರವು ಯಾವದಿರುವುದೋ ಆ ಅಕ್ಷರವೆ ಮಿಕ್ಕ ಪ್ರತಿ ಪಾದದಲ್ಲೂ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗೆ ದಾಸಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ್ದರೂ ಓದುವವರು ಪ್ರಾಸಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪಠನ ಮಾಡದೇ, ಶಬ್ದ ಶ್ಲೇಷಗಳ ಶೋಧಿಸದೇ=ಅರ್ಥ ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಶೇಷಾರ್ಥಗಳಿರುವವೆಂಬುವುದನ್ನು ಶೋಧನೆ ಮಾಡದೆ, ದೀರ್ಘಹ್ರಾಸಗಳ ಸಲ್ಲಿಸದೆ=ಎಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ದೀರ್ಘ ಮಾಡಬೇಕೋ ಎಲ್ಲಿ ಹ್ರಸ್ವಾಕ್ಷರವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬದನ್ನರಿಯದೆ ದೀರ್ಘ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹ್ರಸ್ವವನ್ನೂ ಹ್ರಸ್ವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ, ಷಟ್ಪದಿಯಗತಿಗೆನಿಲ್ಲಿಸದೆ=ಆರು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಪಾದವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದರಿಯದೆ, ಹಾಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಓದುತ್ತಾ, ದೂಷಕರು ದಿನದಿನದಿ ಮಾಡುವ ದೂಷಣವೆ=ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸವಿಲ್ಲ;

ಯಾವ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟಕ್ಕರವಿರಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬವೇ ಮೊದಲಾದ ದೂಷಣೆಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೂಷಣೆಗಳೇ ಭೂಷಣೆಗಳೆಂದು=ಅಭರಣಗಳೆಂದು, ಸಾಧ್ಯರಿಗೆ= ಇದನ್ನು ಪಠನ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರಾದ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ, ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವು, ಉಪದೇಶಗಮ್ಯವು=ಉಪದೇಶದಿಂದ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ದಾಸಾರ್ಯರು ಮಾಡಿರುವ ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸ ಮೊದಲಾದವು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ದೋಷಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತಾವು ಪಠನ ಮಾಡುವಾಗ ದೀರ್ಘಹ್ರಾಸಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ, ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನರಿಯದೆ ತಮಗೆ ತಾಳಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುವಂತೆ ಆಲಾಪನೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕಡೆಗೆ ಈ ಪದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆ:="ನಾ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ ಬಲವಂತವಾದರೆ ನೀಮಾಡುವದೇನೋ ದೇವ" ಎಂಬೀ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಟ್ಟವ ನಾನಲ್ಲ ಪರ ಸತಿಯರ ಸಂಗ, ಅರೆಘಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟವನಲ್ಲ" ಎಂದು ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಚರಣದಲ್ಲಿರುವದು "ತ" ಕಾರ ಪ್ರಾಸವು. ದಾಸರಾಯರವರು, ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಾಸ ಅತಿಥಿ ಎಂದು "ತಿ" ಎಂಬಕ್ಷರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವರು. ೨ನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ "ಸತಿ" ೩ನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ "ಮಿತಿ" ೪ನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಗತಿ ಎಂದು ಪ್ರಾಸ ಶೇರಿಸಿದ್ದರೂ ಹೇಳುವಾಗ ಪರಸತಿಯರಸಂಗ ಎಂದು "ರ" ಎಂಬಕ್ಷರವನ್ನು ಪ್ರಾಸ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಹೀಗಾದರೆ ಪ್ರಾಸವೆಲ್ಲಿ, ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ದೋಷವೆಂದರಿಯದೆ ಈ ಪದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ದಾಸಾರ್ಯರ ಮೇಲೆ ದೋಷವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವೆವು. ಈ ಪದವನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ "ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನ ಕೊಟ್ಟವ ನಲ್ಲ ಪರ; ಸತಿಯಾರ ಸಂಗವರಘಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟವನಲ್ಲ ಎಂದು ಹಾಡಿದರೆ ಪ್ರಾಸ ಸರಿಹೋಗುವುದು. ಇದರಂತೆ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವು ಭಾಮಿನೀ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿರುವರು. ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯ ಲಕ್ಷಣವು - ೧, ೨ ಈ ಎರಡು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ೧೪ ಮಾತೃಗಳೂ, ೩ನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ೨೩ ಮಾತೃಗಳು ಇರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಾಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಮತ್ತೂ ಒತ್ತಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಮಾತೃಗಳೆಂತಲೂ, ಹ್ರಸ್ವಾಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತೃ ಎಂತಲೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮೊದಲಿನ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪಾದಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನಿಯಮವೇ ಎರಡನೆಯ ಅರ್ಧದ ಮೂರು ಪಾದಗಳಲ್ಲೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ದಾಸಾರ್ಯರು ನಿರೋಷವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದರೂ ಓದುವವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಓದದೆ ಪದ್ಯವನ್ನು ದೂಷಿಸುವರು. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಇದೇ ಸಂಧಿ ೮ನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ "ಆಶುಕವಿಕುಲಕಲ್ಪತರು ದಿಕ್ | ದೇಶವರಿಯಲು ರಂಗನೊಲಿಮೆಯ | ದಾಸಕೂಟಸ್ಥರಿಗೆರಗಿ ನಾ ಬೇಡಿಕೊಂಬುವೆನು||" ಇದು ಮೂರು ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ಅರ್ಧ ಪದ್ಯವು. ಇದರ ಮೊದಲ ಪಾದದಲ್ಲಿ ೧೧ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕಾಣುವವು. ಎರಡನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ೧೨ ಅಕ್ಷರಗಳು ಇರುವವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾದ ಒಂದಕ್ಕೆ ೧೪ ಅಕ್ಷರಗಳೆಲ್ಲವೆ ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು. ದೀರ್ಘ ಹ್ರಾಸಗಳಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ೧೪ ಅಕ್ಷರಗಳಿರುವವು. ನೋಡಿರಿ! ಆಶುಕವಿ ಎಂಬಲ್ಲಿನ ಆ, ದೀರ್ಘವಾದುದರಿಂದ ೨ ಮಾತೃಗಳಾದವು. ಲ್ಲ ಎಂಬುವದು ಒತ್ತಕ್ಷರವಾದುದರಿಂದ ೨ ಮಾತೃಗಳು. ದಿಕ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕ್ ಎಂಬಕ್ಷರ ಒಂದು ಮಾತೃಯು. ಆದ್ಯಂತ ಅಕ್ಷರಗಳು ೧೧. ದೀರ್ಘಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಒಂದಕ್ಷರಗಳು ಮೂರು ಅಂತು ೧೪. ಇದರಂತೆ ೨ನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲೂ ಇರುವವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಷಟ್ಪದಿ ಗತಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸದೆ, ಆಶುಕವಿ ಕಲ್ಪತರು! ದಿಗ್ಗೇಶವರಿಯಲು ಎಂದು ಈಗಿನವರು ಹಾಡುವರು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಶಕಾರ ಪ್ರಾಸವೂ ಹೋಯಿತು. ಮೊದಲನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ೨ ಮಾತೃಗಳು ಕಮ್ಮಿಯಾದವು. ೨ನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ೧೬ ಅಕ್ಷರಗಳಾದವು. ಇವು ನಮ್ಮಿಂದ ಆದ ದೋಷಗಳೇ ಆಗಲಿ ಕವಿಗಳ ದೋಷವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೋಷವನ್ನರಿಯದೆ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ದೂಷಕರು ದೂಷಿಸಿದರೆ ಅದು ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವನ್ನು ಸಾಧನ ಮಾಡುವವರು ಹೀಗೆ ತಿಳಿಯುವುದೇ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಲಕ್ಷಣವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಅಶೃತಾಗಮ ಭಾವವಿದರ ಪ
ರಿಶ್ರಮವು ಬಲ್ಲವರಿಗಾನಂ
ದಾಶ್ರುಗಳು ಮಳೆಗರಿಸಿ ಮೈಮರೆಸುವ ಚಮತ್ಕೃತಿಯು ||
ಮಿಶ್ರರಿಗೆ ಮರೆಮಾಡಿ ದಿವಿಜರ
ಜಸ್ತದಲಿ ಕಾಯ್ಲಿಪ್ಪರಿದರೊಳು
ಪಶ್ರುತಿಗಳು ತಪ್ಪುವದೆ ನಿಜಭಕ್ತಿಯುಕ್ತರಿಗೆ || ೧೦ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಅಶೃತಾಗಮ ಭಾವವು=ಈ ಗ್ರಂಥವು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳದಿರುವ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವದು. ಬಲ್ಲವರಿಗೆ=ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ಇದರ ಪರಿಶ್ರಮವು=ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವದರಿಂದ, ಆನಂದಾಶೃಗಳು= ಆನಂದದಿಂದಂಟಾಗುವ ಕಂಬನಿಗಳ ಮಳೆಗರಿಸಿ, ಮೈಮರೆಸುವ=ಮೈ ಮರೆಯುವಂತೆ ಅಂದರೆ ತಾನು ಆಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಾನರಿಯದಂತೆ ಮಾಡುವ, ಚಮತ್ಕೃತಿಯು=ಚಮತ್ಕಾರಗಳು ಪ್ರತಿ ಪದದಲ್ಲೂ ಇರುವವು. ಆದರೆ ಅಂತಹಾ ಚಮತ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ; ಏಕೆಂದರೆ ದಿವಿಜರು=ದೇವತೆಗಳು, ಮಿಶ್ರರಿಗೆ=ಮಧ್ಯಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಮರೆಮಾಡಿ=ಅಷ್ಟು ಚಮತ್ಕಾರಗಳು

ತೋರದಂತೆ ಮರೆಮಾಡಿ, ಅಜಸ್ವದಲಿ=ಸರ್ವದಾ, ಕಾಯಿಪ್ಪರು=ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಆದರೂ, ನಿಜಭಕ್ತಿಯುಕ್ತರಿಗೆ=ನಿಜವಾದ ಹರಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ, ಇದರೊಳು=ಇದರೊಳಗಿರುವ, ಉಪಶ್ರುತಿಗಳು=ಗೂಢವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳು, ತಪ್ಪುವದೇ=ಗೋಚರಿಸದೆ ಇರುವವೇ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಈ ಗ್ರಂಥವು, ವಾದಿರಾಜರು, ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ವಗೈರೆ ಮಹಾನುಭಾವರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದಲೂ ಅಪರೋಕ್ಷದಿಂದಲೂ, ದಾಸಾರ್ಯರ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಟ ಕಾವ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳದಿರುವ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿರುವುದು. ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇದನ್ನು ಪಠಿಸುವಾಗ ಆನಂದದಿಂದ ಕಂಬನಿಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಾವರಿಯದೆ ಮೈಮರೆತು ಸುಖ ಪಡುವ ಚಮತ್ಕೃತಿಯು ಇದರಲ್ಲಿರುವುದು. ಆದರೆ ಇಂತಹಾ ಆನಂದವು ಗುರು ಮುಖದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ ದೃಢ ಭಕ್ತರಿಗಲ್ಲದೇ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಮಧ್ಯಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ಚಮತ್ಕಾರಗಳು ಗೋಚರವಾಗದಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ಸರ್ವದಾ ಈ ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವರು. ಏಕೆಂದರೆ ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅಂತಹಾ ಆನಂದವು ಆಗಬಾರದೆಂಬುವದೆ ಅವರಭಿಪ್ರಾಯವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಗುರು ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಉಪದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹರಿ ಗುರು ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತರಾದ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಮಹತ್ವವು ಗೋಚರಿಸದೇ ಇರುವದೇ ಸಾಧಾರಣ ಜನರು ಇದರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅರಿಯದೆ ಇರಲಾರರೆಂಬ ಭಾವ.

ನಿಚ್ಚ ನಿಜಜನ ನೆಚ್ಚಿನೆಲೆ ಗೊಂ
ಡಚ್ಚ ಭಾಗ್ಯವು ಪೆಚ್ಚ ಪೇರೆಯು
ಕೆಚ್ಚ ಕೇಳನ ಮೆಚ್ಚಿ ಮಲವರ ಮುಚ್ಚಲೆಂದೆನುತ ||
ಉಚ್ಚವಿಗಳಿಗೆ ಪೊಚ್ಚ ಪೊಸೆದೆನ
ಉಚ್ಚರಿಸದೀ ಸುಚ್ಚರಿತ್ರೆಯ
ನುಚ್ಚರಿಸೆ ಶಿರಿವತ್ಸಲಾಂಛನ ಮೆಚ್ಚಲೇನರಿದು || ೧೧ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:-ನಿಚ್ಚ=ನೀಚರಾದ, (ಅಥವಾ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ) ನಿಜಜನ=ತಮ್ಮ ಬಂಧು ಜನರು, ನೆಚ್ಚಿ=ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ, ನೆಲಗೊಂಡ=ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ, ಅಚ್ಚಭಾಗ್ಯವು= ಶುದ್ಧವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವು, ಪೆಚ್ಚಪೇರೆಯು=ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹೆಚ್ಚಾದ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಗೆಯು, ಮನಮೆಚ್ಚಿ=ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುವಂತೆ, ಕೆಚ್ಚ ಕೇಳಿ=ಅದರ ಗುಣ ದೋಷಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಅದರಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಸುಖವೆಲ್ಲವೂ ದುಃಖ ಮಿಶ್ರವೂ, ಅನಿತ್ಯವೂ ಆದವೆಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಮಲವರ=ಕಾಮ್ಯ ಫಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದು ಅಜ್ಞಾನ ಮೂಲಕವಾದುದರಿಂದ, ಅಂತಹಾ ಅಜ್ಞಾನವು ಮುಚ್ಚಲೆಂದೆನುತ, ಉಚ್ಚವಿಗಳಿಗೆ=ಉತ್ತಮ ಉಳ್ಳವರಿಗೆ, ಪೊಚ್ಚಪೊಸೆದೆನಲು=ಅತಿ ನೂತನವಾದುದೆಂದು, ಉಚ್ಚರಿಸಿದ=ದಾಸಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿರುವ, ಈ ಸುಚ್ಚರಿತ್ರೆಯು=ಈ ಉತ್ತಮವಾದ ಭಗವತ್ಪ್ರವಣ್ಣು, ಉಚ್ಚರಿಸೆ=ಅನುವಾದ ಮಾಡಲು, ಶ್ರವಣ ಮಾಡಲು, ಶಿರಿವತ್ಸಲಾಂಛನ= ಶ್ರೀವತ್ಸವೆಂಬ ಗುರುತುಳ್ಳ ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಮೆಚ್ಚಲೇನರಿದು=ಮೆಚ್ಚುವುದೇನಾಶ್ಚರ್ಯವು?

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ನೀಚರಾದ ಸ್ವಕೀಯ ಜನರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಅದರಿಂದೂಟಾದ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತವೆಂದು ನಂಬಿ ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೆಲವರು ಅದರಂತೆ ತಾವೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ಆಶೆ ಪಡುವರು. ಆದರೆ ಅದರ ನಿಜಾಂಶವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಆ ಸುಖವು ಅನಿತ್ಯವೆಂತಲೂ, ದುಃಖ ಮಿಶ್ರವೆಂತಲೂ ನಿಶ್ಚಯ ಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟಿ, ಇದರಪೇಕ್ಷೆಯು ಕೇವಲ ಅಜ್ಞಾನ ಮೂಲಕವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಈ ಅಜ್ಞಾನವು ಪರಿಹಾರವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಉತ್ತಮವು ಯಾರಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವದೋ ಅವರಿಗಾಗಿ ಅತಿ ನವೀನವಾದ ಈ ದಿವ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ದಾಸಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿರುವರು. ಇದನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಗುರು ಮುಖದಿಂದ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿ ಪಠನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಶ್ರೀವತ್ಸವೆಂಬ ಗುರುತುಳ್ಳ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮೆಚ್ಚುವದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ? ಮೆಚ್ಚಿ ಮೆಚ್ಚುವನೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ.

ಸಾಧು ಸಭೆಯೊಳ್ಳೆರೆಯೆ ಸು
ಬೋಧ ವೃಷ್ಟಿಯಗರೆಯೆ ಕಾಮ
ಕ್ರೋಧಬೀಜವ ಹುರಿಯೆ ಖಳರೆದೆ ಬಿರಿಯೆ ಕರಕರಿಯೆ ||

ವಾದಿಗಳ ಪಲ್ಮುರಿಯೆ ಪರಮವಿ
ನೋದಿಗಳ ಮೈಮರೆಯಲೋಸುಗ
ಹಾದಿತೋರಿದ ಹಿರಿಯ ಬಹುಚಾತುರ್ಯ ಹೊಸಪರಿಯ || ೧೨ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:-ಸಾಧುಸಭೆಯೋಳ್=ಸಜ್ಜನರ ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಮೆರೆಂಪೆ =ಮೆರೆಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಸುಬೋಧವೃಷ್ಟಿಯ=ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಮೃತವೆಂಬ ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಅಂದರೆ ಮಳೆಗರದಂತೆ ಜ್ಞಾನಾಮೃತವನ್ನು ಸುರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಕಾಮಕ್ರೋಧಬೀಜವಹುರಿಯೆ=ಕಾಮಕ್ರೋಧವೆಂಬ ಬೀಜದಿಂದಲೇ ಘೋರವಾದ ನರಕಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧನವಾದ ವ್ಯಕ್ತವು ಹುಟ್ಟುವದರಿಂದ, ಹುರಿದ ಬೀಜವು ಹೇಗೆ ಮತ್ತೂ ಉತ್ತತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ನರಕಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧನವಾದ ಕಾಮಕ್ರೋಧವೆಂಬ ಬೀಜವನ್ನು ಹುರಿಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಖಳರೆದೆಬಿರಿಯೆ=ಪಾಪಿಗಳು ಇದನ್ನು ಕೇಳುವಾಗಲೆ ಎದೆ ಬಿಚ್ಚುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಕರಕರಿಯವಾದಿಗಳ=ಹಟದಿಂದ ವಾದಿಸುವ ಭಗವದ್ವೇಷಿಗಳ, ಪಲ್ಮುರಿಯೆ=ಹಲ್ಲು ಮುರಿಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ ಅಂದರೆ ಹಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಹಾವು ಹೇಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತನ್ನ ಕೋಪವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಿರುವದೋ ಹಾಗೆ ದುರ್ಜನಾದಿಗಳ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯ. ಪರಮವಿನೋದಿಗಳ=ಇದನ್ನು ಶ್ರವಣ ಪಠನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳ ಭಕ್ತರಿಗೆ, ಮೈಮರೆಯಲೋಸುಗ, ಆನಂದದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಮರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರವೂ, ಹಿರಿಯ=ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರು ಬಹು ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ, ಹೊಸಪರಿಯ=ಅತಿ ನವೀನವಾದ ಈ ಗ್ರಂಥದ ರಚನೆಯಿಂದ, ಹಾದಿತೋರಿದ= ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿದರು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಈ ಗ್ರಂಥವು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಸಜ್ಜನರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಾದಕ್ಕೆಟ್ಟರೆ ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ನಾನೊಬ್ಬನೆ ಮೇಲಿರುವೆನೆಂದು ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದು. ಆ ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಮೃತವನ್ನು ವರ್ಷಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಕೊಡಿಸುವುದು. ಕಾಮಕ್ರೋಧವೆಂಬ ಬೀಜವನ್ನು ಹುರಿದು ಅವುಗಳ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದೇ ಮಾಡುವುದು. ಪಾಪಿಗಳಾದ ಭಗವದ್ವೇಷಿಗಳು ಇದನ್ನು ಕೇಳುವಾಗಲೆ ಭಯದಿಂದ ಎದೆ ಬಿಚ್ಚುವುದು. ಹಟದಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಜಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಾದಿಗಳನ್ನು ನಿರುತ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. ಪರಮ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಶ್ರವಣ ಪಠನ ಮಾಡುವ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಿಗೆ ದೇಹವನ್ನು ಪರವಶ ಮಾಡುವುದು. ಇಂತಹಾ ಗುಣಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀಮಜ್ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸಾರ್ಯರು ಇದನು ಅತಿ ನೂತನವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ರಚಿಸಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿದರು.

ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರ ಒಲವೊ ವಿಠಲೋ
ಪಾಸಕ ಪ್ರಭುವರ್ಯ ಪುರಂದರ
ದಾಸರಾಯರ ದಯವೋ ತಿಳಿಯದು ಓದಿಕೇಳದಲೆ ||
ಕೇಶವನಗುಣಮಣಿಗಳನು ಪ್ರಾ
ಣೇಶಗರ್ವಿಸಿ ವಾದಿರಾಜರ
ಕೋಶಕೊಪ್ಪುವ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಪೇಳಿದರು || ೧೩ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:-ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರ ಒಲವೋ=ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರಾಜಸ್ವಾಮಿಗಳವರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹವೋ, ಪ್ರಭುವರ್ಯ= ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವಂತರಾಗಿ ಮೊದಲಲ್ಲಿದ್ದು, ವಿಟ್ಟಲಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ವೈರಾಗ್ಯ ಹೊಂದಿ, ದಾಸತ್ವವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದ, ವಿಠಲೋಪಾಸಕ=ಸರ್ವದಾ ವಿಟ್ಟಲಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಪುರಂದರದಾಸರಾಯರ ದಯವೋ, ತಿಳಿಯದು =ನಮಗಂತೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಓದಿಕೇಳದಲೆ=ಗುರು ಮುಖದಿಂದ ಪ್ರಾಕೃತ ಕವಿತಾರಚನಾದಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದದೆ, ಕೇಳದೆ, ಕೇಶವನ ಗುಣಮಣಿಗಳನ್ನು=ಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣಗಳೆಂಬ ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಣೇಶಗರ್ವಿಸಿ=ಪ್ರಾಣಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮನಿಗರ್ವಿಸಲಿಚ್ಛಿಸಿ, ವಾದಿರಾಜರು=ಋಜು ಗಣಪ್ಪರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆಂತಲೂ ಮುಂದಿನ ಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ವಾಯು ಪದವಿಗೆ ಬರುವರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ವಾದಿರಾಜರ, ಕೋಶಕೊಪ್ಪುವ=ಅವರು ಮಾಡಿದ ಗ್ರಂಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥವೂ ಅವರಿಗೆ ಸಮ್ಮತವಾದುದೆಂದು ಒಪ್ಪಿಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ, ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಪೇಳಿದರು=ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ವ್ಯಾಸತೀರ್ಥರು, ಪುರಂದರದಾಸರು, ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ವಾದಿರಾಜ ಸ್ವಾಮಿಗಳವರು, ಈ ನಾಲ್ವರೂ ಬಂದು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಐತೀಹ್ಯವಿರುವುದರಿಂದ, ಗುರುಮುಖದಿಂದ ಕವಿತಾ ವಿಷಯ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದದೆ ಕೇಳದೆ ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮನ ಗುಣಗಳೆಂಬ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿರುವದರಿಂದ ಈ ಮಹಿಮೆಯು ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಅನುಗ್ರಹವೋ, ಪುರಂದರದಾಸರ ದಯೆಯೋ, ಅಥವಾ ವಾದಿರಾಜರೆ ಇವರಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನುಡಿಸಿದರೋ ನಮಗಂತೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಪರಂತು, ಗ್ರಂಥವು ವಾದಿರಾಜ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮೊದಲಾದವರು ಮಾಡಿದ ಗ್ರಂಥವು ಹೇಗೆ ಲೋಕ ಮಾನ್ಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವದರಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥವೂ ಅದರಂತೆ ಲೋಕಮಾನ್ಯವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳುವೆವು.

ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ನವರಸ
ಭರಿತಗುಣ ಗಂಭೀರ ರತ್ನಾ
ಕರ ರುಚಿರಶೃಂಗಾರ ಸಾಲಂಕಾರ ವಿಸ್ತಾರ ||
ಸರಸನರ ಕಂಠೀರವಾಖ್ಯಾ
ರ್ಯರಜನಿತ ಸುಕುಮಾರ ಸಾತ್ವಿಕ
ರಿಗೆ ಪರಮೋದಾರ ಮಾಡಿದಮರೆಯರುಪಕಾರ || ೧೪ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ=ಈ ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವು, ನವರಸಭರಿತ=ವೀರ, ಕರುಣಾ, ಶೃಂಗಾರ ಮೊದಲಾದ ಒಂಭತ್ತು ರಸಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದ, ಗುಣ=ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಇರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುವ, ಗಂಭೀರ=ಬಹು ಆಳವಾದ, ರತ್ನಾಕರ=ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವುದು. ಇದು ಕೇವಲ ಭಗವಂತನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದುದರಿಂದ ಅಲಂಕಾರವೂ ಶೃಂಗಾರ ರಸಗಳು ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರುಚಿರ=ಮನೋಹರವಾದ, ಶೃಂಗಾರರಸಾಲಂಕಾರವಿಸ್ತಾರ=ಶೃಂಗಾರ ರಸವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ತೋರಿಸಿರುವರು. ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರು. ಸರಸ=ಇಂತಹಾ ರಸಯುಕ್ತವಾದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು, ಸಾತ್ವಿಕರಿಗೆ=ಸಾತ್ವಿಕ ಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಪರಮೋದಾರ=ಪರಮ ಔದಾರ್ಯ ಗುಣವಿಶಿಷ್ಟರಾದ, ನರಕಂಠೀರವಾಖ್ಯಾ=ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ, ಆರ್ಯರ=ದೊಡ್ಡವರ ದೆಶೆಯಿಂದ, ಜನಿತ=ಜನಿಸಿದ, ಸುಕುಮಾರ=ಸುಕುಮಾರರಾದ ಶ್ರೀಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರು, ಮಾಡಿದ=ರಚಿಸಿರುವ, ಉಪಕಾರ=ಈ ಉಪಕಾರವನ್ನು, ಮರೆಯರು=ಸಾಧುಗಳು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರರು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ ಹಾಸ್ಯ, ಶೃಂಗಾರ ಮೊದಲಾದ ನವರಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನೇ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಹಾಸ್ಯ ಶೃಂಗಾರಾದಿ ರಸಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಸುಲಕ್ಷಣ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬಾರದೆಂದು ಶಂಕೆ ಬರಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣವಾದ ನವವಿಧ ರಸಗಳೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವವು. (ಶೃಂಗಾರ ರಸಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಆರನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಆರನೆಯ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿರಿ!) ಹೀಗೆ ನವರಸಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುವ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಅಲಂಕಾರಾದಿಗಳು ತುಂಬಿದ್ದರೂ ಭಗವಂತನು ಹಿಮೆಗೆ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದೆ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವರು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಆರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರು ಸಜ್ಜನರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರಚಿಸಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಸಜ್ಜನರು ಈ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರರೆಂದು ನಂಬುವೆನು.

ಇದರ ಯೋಗ್ಯತೆಯೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿರುವ ಕೆಲವು ಪಾಮರರಿಗೆ ಇದು ವಿಷವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದರೂ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಅಮೃತಪ್ರಾಯವೆಂದು ಸದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅವನಿಯೊಳು ಚೋತಿಷ್ಮತಿಯ ತೈ
ಲವನು ಪಾಮರನುಂಡು ಜೀರ್ಣಿಸ
ಲವನೆ ಪಂಡಿತನೋಕರಿಸಲವಿವೇಕಿ ಯಪ್ಪಂತೆ ||
ಶ್ರವಣ ಮಂಗಳ ಹರಿಕಥಾಮೃತ
ಸವಿದು ನಿರ್ಗುಣಸಾರ ಮಕ್ಕಿಸ
ಲವನಿಪುಣನೈ ಯೋಗ್ಯಗಲ್ಲದೆ ದಕ್ಕಲರಿಯದಿದು || ೧೫ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಅವನಿಯೊಳು=ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಪಾಮರನು=ಒಂದನ್ನೂ ಅರಿಯದ ಮೂರ್ಖನು, ಚೋತಿಷ್ಮತಿಯ ತೈಲವನು, ಉಂಡು=ಪಾನಮಾಡಿ, ಜೀರ್ಣಿಸಲು=ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ (ವಮನ ಮಾಡದೇ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡರೆ) ಅವನೇ ಪಂಡಿತನು. ಆ ಪಾಮರನೇ ಪಂಡಿತನೆನಿಸುವನು. ಓಕರಿಸಲು=ವಮನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅವಿವೇಕಿಯಪ್ಪಂತೆ=ಮತ್ತಷ್ಟು ಅವಿವೇಕಿಯಾಗುವನು. ಅದರಂತೆ, ಶ್ರವಣಮಂಗಳ=ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಕೊಡುವ, ಹರಿಕಥಾಮೃತ=ಹರಿಕಥಾಮೃತವೆಂಬ, ನಿರ್ಗುಣಸಾರ=ಪ್ರಾಕೃತ ಗುಣ ಶೂನ್ಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಹಿಮೆಯ, ಸಾರವನ್ನು, ಮಕ್ಕಿಸಲು=ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ, (ಇದು ನವರಸ ಭರಿತವಾದ,

ಭಗವನ್ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾದ ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥವೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಪಟ್ಟರೆ,) ಆವ=ಆ ಪುರುಷನು, ನಿಪುಣನೈ=ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಿಯು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಟ್ಟು ದೂಷಿಸುವವರು ಅವಿವೇಕಿಗಳೆಂದರ್ಥ. ಇದು=ಈ ಕಾವ್ಯವು, ಯೋಗ್ಯಗಲ್ಲದೆ=ಉತ್ತಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಲ್ಲದೆ, ದಕ್ಕಲರಿಯದು= ಇತರಿಗೆ ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಜ್ಯೋತಿಷ್ಠತಿಯ ತ್ರೈಲವೆಂಬುದೊಂದು ಪಾಮರರನ್ನು ಪಂಡಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ತ್ರೈಲವು. ಇದನ್ನು ಪಾಮರನುಂಡು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಪಂಡಿತನಾಗುವನು. ಈ ತ್ರೈಲವನ್ನುಂಡು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ವಮನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವಿವೇಕಿ ಎನಿಸುವನು. ಅದರಂತೆ ಪ್ರಾಕೃತ ಗುಣ ಶೂನ್ಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಹಿಮೆ ಎಂಬ ಅಮೃತದ ಸಾರಭೂತವಾದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಓದಿ ಆನಂದ ಪಡುವವನು ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಿಯು. ಹಾಗಿಲ್ಲದವನು ಮೂರ್ಖನೇ ಸರಿ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಕೇವಲ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಗಿಲ್ಲದೆ ಇತರಿಗೆ ರುಚಿಸುವ ಗ್ರಂಥವಲ್ಲವು.

**ಅಕ್ಕರದೊಳೇ ಕಾವ್ಯದೊಳಗೊಂ
ದಕ್ಕರವ ಬರದೋದಿದವ ದೇ
ವರ್ಕಳಿಗೆ ದುಸ್ತಜನೆನಿಸಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳ ||
ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಲೋಕೈಕನಾಥನ
ಭಕ್ತಿಭಾಗ್ಯವಪಡೆವ ಜೀವರ್
ಮುಕ್ತಗಲ್ಲದೆ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಸೊಗಸುವದೆ || ೧೬ ||**

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಅಕ್ಕರದೊಳು=ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಈ ಕಾವ್ಯದೊಳಗೆ, ಒಂದಕ್ಕರವ=ಒಂದಕ್ಕರವನ್ನಾದರೂ, ಬರದೋದಿದವ= ಬರೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಓದುವುದು, ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನು, ದೇವರ್ಕಳಿಗೆ=ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ದುಸ್ತಜನೆನಿಸಿ=ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದವನೆಂದೆನಿಸಿ, ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮಗಳ=ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮವೆಂಬ ಮೂರು ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು, ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ=ಲಕ್ಷೀಕರಿಸದೆ, ಲೋಕೈಕನಾಥನ=ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಭುವಾದ, ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮನ ಭಕ್ತಿಭಾಗ್ಯವ ಪಡೆವ=ಭಕ್ತಿ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು, ಇಂತಹಾ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ, ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ= ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವೆಂಬ ಈ ಗ್ರಂಥವು, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಗಲ್ಲದೆ, ಸೊಗಸುವದೆ=ರುಚಿಸುವದೆ! ರುಚಿಸಲಾರದೆಂಬ ಭಾವ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥದೊಳಗಿನ ಒಂದಕ್ಕರವನ್ನಾದರೂ ಬರದೋದಿದರೆ ಅವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದವನೆನಿಸಿ ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡದೆ ಶ್ರೀಪರಮಾತ್ಮನ ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ಉತ್ತಮ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾ ತನ್ನಂ ತಾನರಿಯದೆ ಆನಂದಪಡುತ್ತಿರುವ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಹೊರತು ಇತರಿಗೆ ರುಚಿಸಲಾರದೆಂಬ ಭಾವ.

**ಒತ್ತಿಬಹ ವಿಘ್ನಗಳ ತಡೆವಪ
ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಮರೆಮಾಡಿ ಕಾಲನ
ಭೃತ್ಯರಿಗೆ ಭೀಕರವ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಸಕಲಸಿದ್ಧಿಗಳ ||
ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ವನರುಹೇಕ್ಷಣ
ನೃತ್ಯಮಾಡುವನವರ ಮನೆಯೊಳು
ನಿತ್ಯಮಂಗಳ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಪಠಿಸುವರ || ೧೭ ||**

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ವನರುಹೇಕ್ಷಣ=ಕಮಲನೇತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು, ನಿತ್ಯಮಂಗಳ=ನಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ, ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ=ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಥವಾ ನಿತ್ಯ ಮಂಗಳನಾದ ಕಮಲನೇತ್ರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು, ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವನ್ನು ಪಠಿಸುವರ=ಪಠಿಸುವವರಿಗೆ, ಒತ್ತಿಬಹ=ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ವಿಘ್ನಗಳ, ತಡೆವ=ಪರಿಹರಿಸುವನು. ಅಪಮೃತ್ಯುವಿಗೆ, ಮರೆಮಾಡಿ=ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಕಾಣಕೊಡಿಸದೆ ಇವರನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ, ಕಾಲನಭೃತ್ಯರಿಗೆ=ಯಮದೂತರಿಗೆ, ಭೀಕರವ=ಇವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತೆ ಭಯವನ್ನು, ಪುಟ್ಟಿಸಿ=ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಸಕಲಸಿದ್ಧಿಗಳ, ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸುವ=ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಿ ಮಾಡಿಸುವನು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರಮನೆಯೋಳು=ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವನು=ನರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪಠನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಯೆ ಒದಗಿ ಬರುವ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ, ಅಪಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಇವರನ್ನು ಗೋಚರಿಸದಂತೆ ಮಾಡಿ ಯಮದೂತರಿಗೆ ಭಯವನ್ನು ಪುಟ್ಟಿಸುವನು. ಅಂದರೆ ಭಾಗವತ ಷಷ್ಠ ಸ್ಕಂಧ ಅಜಾಮಿಳೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ, ಅಜಾಮಿಳನಿಗೆ ಯಮದೂತರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಆದ ಮೊದಲು ಭಗವದ್ಭಕ್ತರನ್ನು

ಯಮದೂತರು ಕಾಣಲೂ ಸಹ ಹೆದರುವರು ಎಂದು “ದ್ರಷ್ಟುಂಚ ಬಿಭೃತಿ ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿಸ್ಮಿ ರಾರ್ಜ್” ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಹೇಳಿರುವರು. ಅದರಂತೆ ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವನ್ನು ಪಠನ ಮಾಡುವವರನ್ನು ನೋಡಲೂ ಸಹ ಯಮದೂತರು ಹೆದರುವರೆಂಬ ಭಾವ. ಮತ್ತು ಭಗವಂತನು ಇದನ್ನು ಪಠಿಸುವವರ ಮನೋಭಿಷ್ಟವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವದಲ್ಲದೆ ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು.

ಆಯುರಾರೋಗೈಶ್ಚರಿಯ ಯಶ
ಧೈರ್ಯ ಬಲ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಮಸಾ
ಹಾಯ ಶೌರ್ಯೋದಾರ್ಯ ಗುಣಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ||
ಆಯತಗಳುಂಟಾಗ ಲೊಂದ
ಧ್ಯಾಯ ಪಠಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂ ಶ್ರವ
ಣೀಯವಲ್ಲವೆ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಸುಜನರಿಗೆ || ೧೮ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಈ ಗ್ರಂಥದ, ಒಂದಧ್ಯಾಯ ಪಠಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ, ಆಯು=ಆಯುಷ್ಯವು, ಆರೋಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಯಶ=ಕೀರ್ತಿ, ಧೈರ್ಯ, ಬಲ, ವಿಜ್ಞಾನ= ಭಗವದ್ವಿಷಯಕವಾದ ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನ, ಸಮಸಾಹಾಯ=ಸಮ ಜನರ ಸಹಾಯ, ಶೌರ್ಯ, ಔದಾರ್ಯ=ದಾತೃತ್ವ, ಮೊದಲಾದ, ಗಾಂಭೀರ್ಯಗುಣ=ಗಂಭೀರವಾದ ಗುಣಗಳ, ಆಯತಿಗಳು=ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ (ಚೆನ್ನಾಗಿ) ಅನುಕೂಲಗಳು, ಉಂಟಾಗಲು, ಈ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವು ಸುಜನರಿಗೆ, ಶ್ರವಣೀಯವಲ್ಲವೆ=ಕೇಳಲು ಅರ್ಹವಲ್ಲವೆ!

ಕುರುಡ ಕಂಗಳಪಡೆವ ಬಧಿರನಿ
ಗೆರಡು ಕಿವಿಕೇಳುವು ಬೆಳೆಯದ
ಮುರುಡಮದನಾಕೃತಿಯತಾಳ್ವನು ಕೇಳುತ್ತಾದಲಿ ||
ಬರಡುಹೈನಾಗುವದು ಕೇಳರೆ
ಕೊರಡುಪಲ್ಲವಿಸುವದು ಪ್ರತಿದಿನ
ಹುರಡಲಾದರು ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವನು ಪಠಿಸೆ || ೧೯ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಈ ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾದಲಿ, ಕುರುಡ ಕಂಗಳ ಪಡೆವ=ಕುರುಡನಿಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬರುವುವು. ಬಧಿರನಿಗೆರಡು ಕಿವಿಗಳು ಕೇಳುವುವು= ಕಿವುಡನಿಗೆ ಎರಡು ಕಿವಿಗಳೂ ಕೇಳುವುವು. ಬೆಳೆಯದ ಮುರುಡ=ವಿಕಾರ ಸ್ವರೂಪ ಉಳ್ಳ ಗುಜ್ಜಾರಿಯು, ಮದನಾಕೃತಿಯ=ಮನ್ಮಥನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳುವನು. ಬರಡು ಗೋವು ಅಥವಾ ಬಂಜಿಯಾದವಳು ಕೇಳರೆ, ಹೈನಾಗುವದು=ಹಸುವು ಹೈನಾಗುವದು; ಬಂಜಿಯು ಪ್ರಸವಾಗುವಳು. ಪ್ರತಿದಿನ, ಹುರಡಲಾದರು=ಡಂಭದಿಂದಾದರೂ, ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವನು ಪಠಿಸೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೊರಡು=ಮೋಟು ಮರಗಳು ಪಲ್ಲವಿಸುವದು=ಚಿಗರುವುವು.

ನಿರ್ಜರತರಂಗಿಣಿಯೊಳನು ದಿನ
ಮಜ್ಜನಾದಿ ಸಮಸ್ತಕರ್ಮ ವಿ
ವರ್ಜಿತಾಶಾಪಾಶದಿಂದಲಿ ಮಾಡಿದಧಿಕ ಫಲ ||
ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚಿಗೆ ದೊರೆಯದಿಪ್ಪವೆ
ಸಜ್ಜನರು ಶಿರದೂಗುವಂದದಿ
ಗರ್ಜಿಸುತಲೀ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಪಠಿಸುವರ || ೨೦ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಸಜ್ಜನರು, ಶಿರತೂಗುವಂದದಿ=ತಲೆ ತೂಗುವಂತೆ, ಗರ್ಜಿಸುವ=ಉಚ್ಚವಾದ ಸುಸ್ವರದಿಂದ, ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ, ಪಠಿಸುವವರ=ಪಠನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ, ಅನುದಿನ=ಪ್ರತಿ ದಿನವು, ನಿರ್ಜರತರಂಗಿಣಿಯೊಳು= ದೇವ ಗಂಗೆಯೊಳು, ವಿವರ್ಜಿತ=ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ, ಆಶಾಪಾಶದಿಂದಲಿ, (ಆಶಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟೆಂದರ್ಥ) ಮಜ್ಜನಾದಿಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮ=ಸ್ನಾನ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು, ಮಾಡಿದ=ಮಾಡಿದುದಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಅಧಿಕ ಫಲ=ಹೆಚ್ಚಾದ ಫಲವು, ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚಿಗೆ=ಅಡಿಗಡಿಗೆ (ಪ್ರತಿ ಪದದಲ್ಲೂ ಎಂದರ್ಥ) ದೊರೆಯದಿಪ್ಪವೆ=ದೊರಕದೇ ಇರುವವೆ! ದೊರಕೇ ದೊರಕುವದೆಂದರ್ಥ.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಜ್ಜನರು ತಲೆತೂಗುವಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಸುಸ್ವರದಿಂದ ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ, ಕಾಮ ಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರತಿ ದಿವಸವೂ ಗಂಗಾ ಸ್ನಾನ ದಾನಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಾಗುವ ಫಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ ಫಲವು ಬಂದೇ ಬರುವುದು.

ಸತಿಯರಿಗೆ ಪತಿಭಕ್ತುತಿ ಪತ್ನಿ
ವ್ರತಪುರುಷರಿಗೆ ಹರುಷ ನೆಲೆ ಗೊಂ
ಡತಿ ಮನೋಹರರಾಗಿ ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆ ಜಗದೊಳಗೆ ||
ಸತತ ಮಂಗಳವೀವ ಬಹು
ಸುಕೃತಗಳೆನಿಸುತ ಸುಲಭದಿಂ ಸ
ದ್ಗತಿಯ ಪಡೆವರು ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವನು ಪಠಿಸೆ || ೨೧ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:-ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವನ್ನು ಪಠಿಸಿ, ಸತಿಯರಿಗೆ, ಪತಿ ಭಕ್ತುತಿ, ಪುರುಷರಿಗೆ, ಪತ್ನಿಯವ್ರತ, ಹೀಗೆ ಪತಿಪತಿಯರು ಹರುಷ ನೆಲೆಗೊಂಡು=ಇರುವವರೆಗೂ ಇಹದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಆನಂದವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ಜಗದೊಳಗೆ=ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆ, ಮನೋಹರರಾಗಿ=ಬೇಕಾದವರಾಗಿ, ಸತತಮಂಗಳವೀವ=ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವ, ಸುಕೃತಗಳೆನಿಸುತ=ಉತ್ತಮ ಪುಣ್ಯವಂತರೆಂದೆನಿಸುತ, ಸುಲಭದಿಂ=ಸುಲಭದಿಂದ, ಸದ್ಗತಿಯ ಪಡೆವರು.

ಎಂತು ವರ್ಣಿಸಲೆನ್ನಳವೆ ಭಗ
ವಂತನಮಲ ಗುಣಾನುವಾದಗ
ಳೆಂತುಪರಿಯಲಿ ಪೂರ್ಣಬೋಧರಮತವ ಪೊಂದಿದರಾ ||
ಚಿಂತನೆಗೆಬಪ್ಪಂತೆ ಬಹು ದೃ
ಷ್ಟಾಂತಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೇಳ್ವ ಮ
ಹಂತರಿಗೆ ನರರೆಂದು ಬಗೆವರೆನಿರಯಭಾಗಿಗಳು || ೨೨ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:-ಎಂತು ವರ್ಣಿಸಲಿ=ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! ವರ್ಣಿಸಲೆನ್ನಳವೆ=ಇದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೆ! ಪೂರ್ಣಬೋಧರ ಮತವಪೊಂದಿದರ= ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಮತವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದವರ, ಚಿಂತನೆಗೆ ಬಪ್ಪಂತೆ=ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಲು ಬರುವಂತೆ, ಭಗವಂತನ, ಅಮಲಗುಣಾನುವಾದಗಳ= ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗುಣಗಳ ಅನುವಾದವನ್ನು, ಎಂತುಪರಿಯಲಿ=ನಾನಾ ವಿಧವಾಗಿ, ಬಹುದೃಷ್ಟಾಂತ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೇಳ್ವ=ರಚಿಸಿರುವ, ಮಹಂತರಿಗೆ=ಮಹಾತ್ಮರಾದ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರನ್ನು, ನರರೆಂದು=ನಮ್ಮಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರೆಂದು, ಬಗೆವರೆ=ಹೇಳುವ ಜನರೇ, ನಿರಯಭಾಗಿಗಳು=ನರಕ ಭಾಗಿಗಳು (ಪಾಪಿಗಳೆಂದರ್ಥ).

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಈ ಗ್ರಂಥವು ಮಧ್ವ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ, ಆಚಾರ್ಯರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು, ಉಪನಿಷದ್ಭಾಷ್ಯಗಳು, ತಾತ್ಪರ್ಯನಿರ್ಣಯ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೂ, ಭಾಗವತ ಭಾರತ ವಿಷ್ಣುರಹಸ್ಯ, ಗರುಡಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲೂ ಹೇಳಿರುವ ಭಗವನ್ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು, ತತ್ಸಂಬಂಧವಾದ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಇದರ ಗುಣವನ್ನು ಎಷ್ಟೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವ! ವರ್ಣಿಸಲು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಇಂತಹಾ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಾದ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯರೆಂದು ತಿಳಿಯುವವರು ನರಕ ಭಾಗಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಮಣಿಖಚಿತ ಹರಿವಾಣದಲಿ ವಾ
ರಣಸುಭೋಜ್ಯ ಪದಾರ್ಥ ಕೃಷ್ಣಾ
ರ್ಪಣವೆನುತ ಪಸಿದವರಿಗೋಸುಗ ನೀಡುವಂದದಲೀ ||
ಪ್ರಣತರಿಗೆ ಪೊಂಗನಡವರವಾ
ಜ್ಞಿಣಿಗಳಿಂವಿರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಯೋ
ಳುಣಿಸಿ ನೋಡುವ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವನುದಾರ || ೨೩ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ಮಣಿಖಚಿತ=ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳಿಂದ, ಖಚಿತವಾದ=ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ, ಹರಿವಾಣದಲಿ=ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ, ವಾರಣ=ನಾಜೂಕಾಗಿ, ಸುಭೋಜ್ಯ ಪದಾರ್ಥಗಳ= ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉತ್ತಮ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣವೆನುತ=

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗಲೆಂದು ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪಸಿದವರಿಗೋಸುಗ=ಹಸಿದು ಬಂದವರಿಗೋಸ್ಕರ, ನೀಡುವಂದದಲಿ=ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, ಪ್ರಣತರಿಗೆ=ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸದಾ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ, ಪೋಷಣೆ=ಬಂಗಾರಕ್ಕೆ ಸಮವಾದ, ಕನ್ನಡ=ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ, ವರ=ಉತ್ತಮವಾದ, ವಾಚ್ಯಗಳೆಂಬ ಮಾಣಿಕ್ಯಗಳಿಂದ, ವಿರಚಿಸಿದ= ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಕೃತಿಯೊಳು=ಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಹರಿವಾಣದೊಳಗೆ, ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರವನು=ಹರಿಕಥೆ ಎಂಬ ಅಮೃತದ ಸಾರವನ್ನು, ಉದಾರ=ದಾನಶೌಂಡರಾದ ದಾಸಾರ್ಯರು, ಉಣಿಸಿ, ನೋಡುವ= ನೋಡಿ ಆನಂದಪಡುತ್ತಿರುವರು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಭಕ್ತ್ಯು ಭೋಜ್ಯ ಸಹಿತ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ನೈವೇದ್ಯ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಸಿದು ಬಂದವರಿಗೋಸ್ಕರ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣವೆಂದು ಕೊಟ್ಟು ಉಣಿಸಿದರೆ ಹೇಗೋಹಾಗೆ, ಉದಾರ ಗುಣ ಉಳ್ಳ ದಾಸಾರ್ಯರು ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಗೋಸ್ಕರ, ಹರಿಕಥೆ ಎಂಬ ಅಮೃತದ ಸಾರವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹೊಂದುವದೆಂದೆಂದು ಹಾದಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಹಸಿದಿರುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಭಂಗಾರವು; ಅದರ ಉತ್ತಮವಾದ ವಾಕ್ಯಗಳೇ ಮಣಿಗಳು, ಇಂತಹಾ ಮಣಿಗಳಿಂದ ಖಚಿತವಾದ ಈ ಕಾವ್ಯವೇ, ಹರಿವಾಣವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವನ್ನು ಬಡಿಸಿ ಉಣಿಸಿ, ನೋಡುತ್ತಾ ಆನಂದ ಪಡುತ್ತಿರುವರು. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದಾಸಾರ್ಯರಂತಹಾ ಉದಾರಿಗಳು ಮತ್ತಾರಿರುವರು ಎಂಬ ಭಾವ.

ದುಷ್ಟರೆನ್ನದೆ ದುವಿಷಯದಿಂ

ಪುಷ್ಟರೆನ್ನದೆ ಪೂತಕರ್ಮ

ಭ್ರಷ್ಟರೆನ್ನದೆ ಶ್ರೀದವಿಟ್ಟಲ ವೇಣುಗೋಪಾಲ ||

ಕೃಷ್ಣ ಕೈಪಿಡಿಯವನು ಸತ್ಯ ವಿ

ಶಿಷ್ಟ ದಾಸತ್ವವನು ಪಾಲಿಸಿ

ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಲಿ ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಪಠಿಸುವರ || ೨೪ ||

ಪದ್ಯಾರ್ಥ:- ವಿಶಿಷ್ಟ ದಾಸತ್ವವನು ಪಾಲಿಸಿ=ಕಾಮಕ್ಷೋಧಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸರ್ವದಾ ಹರಿಯನ್ನು ಭಜಿಸುತ್ತಾ ಮಾಡಿದ ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳೂ ಪರಮಾತ್ಮನೆ ಮಾಡಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿದು ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವದೆ ದಾಸತ್ವದ ಲಕ್ಷಣವು. ಈ ದಾಸತ್ವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಕೊಂಡು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಲಿ=ನಿಯಮದಿಂದಲಿ (ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ), ಹರಿಕಥಾಮೃತಸಾರ ಪಠಿಸುವರ=ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪಠಿಸುವವರನ್ನು ದುಷ್ಟರೆನ್ನದೆ, ದುರ್ವಿಷಯದಿಂ ಪುಷ್ಟರೆನ್ನದೆ=ಇವರು ದುರ್ವಿಷಯದಿಂದಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುವವರು ಎಂದು ಹೇಳದೆ, ಪೂತಕರ್ಮಭ್ರಷ್ಟರೆನ್ನದೆ=ಪವಿತ್ರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರೆನ್ನದೆ, ಶ್ರೀದವಿಟ್ಟಲನೆಂಬ ತದಾತ್ಮಕನಾದ ಶ್ರೀವೇಣುಗೋಪಾಲನು, ಸತ್ಯ=ಸತ್ಯವಾಗಿ, ಕೈಪಿಡಿಯವನು=ಕೈಪಿಡಿದು ಉದ್ಧರಿಸುವನೆಂಬುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯವಾದುದು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ:- ಅಜಾಮಿಳನು ಹೇಗೆ ಮಹಾ ಪಾಪಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅಂತ್ಯ ಕಾಲದ ನಾರಾಯಣ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥನಾದನೋ ಹಾಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಎಂತಹಾ ದುಷ್ಟರೆಂದು ಅಪಕೀರ್ತಿ ಪಡೆದಿರಲಿ! ಸರ್ವದಾ ದುರ್ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲಿ, ಸತ್ಯರ್ಮ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿರಲಿ, ಹೀಗೆ ಎಂತಹಾ ಪಾಪಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ದಾಸತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಿಂದ ದಾಸತ್ವವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಹರಿಕಥಾಮೃತ ಸಾರವನ್ನು ಪಠಿಸಲು ಶ್ರೀದವಿಟ್ಟಲಾಂಕಿತ ಶ್ರೀವೇಣುಗೋಪಾಲಮೂರ್ತಿಯು ಅವರನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಕೈಪಿಡಿದು ಉದ್ಧರಿಸುವನು.

ಇಂತೀ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸಾರ್ಯರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪ್ರಿಯಾದ
ಕರ್ಚಿಗೀ ದಾಸಪ್ಪದಾಸರು ರಚಿಸಿದ ಫಲಸ್ತುತಿ ಸಂಧಿಯು
ಪದ್ಮನಾಭದಾಸರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಭಾವಪ್ರಕಾಶಿಕೆಯು
ಸಮಾಪ್ತವಾದುದು

ಯಸ್ವರ್ಗ ಗುಣಸಂಪೂರ್ಣಃ ಸರ್ವದೋಷವಿವರ್ಜಿತಃ ||
ಪ್ರೀಯತಾಂ ಪ್ರೀತ ಏವಾಲಂ ವಿಷ್ಣುರ್ಮೇ ಪರಮಃ ಸುಹೃತ್ ||